

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
ในหน่วยงานภาครัฐ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๙

ของ

องค์การบริหารส่วนตำบลเขาสมอคอน
อำเภอท่าม่วง จังหวัดลพบุรี

คำนำ

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ได้ขับเคลื่อนให้งานของรัฐมี มาตรการ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานก่อให้เกิดการทุจริต โดยมีศูนย์ปฏิบัติการ ต่อต้านการทุจริต (ศปท.) เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนหน่วยงานสังกัด/กำกับทั้งหน่วยงาน ระดับกรม/เทียบเท่า รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและจังหวัด เพื่อเป็นการพัฒนาประสิทธิภาพให้การประเมิน ความเสี่ยงการทุจริต เป็นเครื่องมือลดการทุจริตในภาครัฐ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕ สำนักงาน ป.ป.ท. จะทำการ ประเมินเชิงคุณภาพในการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต หน่วยงานภาครัฐ มุ่งเน้นการวางระบบเพื่อขับเคลื่อนการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริต ลดความเสี่ยงการทุจริตให้ได้มากที่สุด การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงทุจริตมาใช้ ในองค์กร จะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งได้ว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริต หรือในกรณีที่พบการ ทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบปัญหาจะน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่ น้อยกว่าองค์กรอื่นที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้ โดยให้เป็นส่วนหนึ่ง ของการปฏิบัติงานประจำซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

องค์กรบริหารส่วนตำบลเขาสมอคอน ได้ดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๙ เพื่อเป็นการส่งเสริมการบริหารตามกรอบธรรมาภิบาล มาตรการในการป้องกันการ ทุจริตการบริหารงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีแนวทางป้องกันความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและจัดทำแผนบริหาร ความเสี่ยงการทุจริตที่มีประสิทธิภาพต่อไป

องค์กรบริหารส่วนตำบลเขาสมอคอน

ส่วนที่ ๑ บทนำ

๑. หลักการและเหตุผล

มาตรการป้องกันการทุจริต สามารถจะช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงการทุจริตได้ ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันองค์กรในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์อื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีให้นำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้ การประเมินความเสี่ยงการทุจริต จึงเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการค้นหาหรือระบุจุดอ่อน (Weakness) ของระบบต่าง ๆ ภายในองค์กร ที่อาจเป็นช่องให้เกิดการทุจริตและเป็นการมุ่งหาความเป็นไปได้ (Potential) ที่จะเกิดการกระทำการทุจริตในอนาคต ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารองค์กรอย่างมีธรรมาภิบาล

ดังนั้น เพื่อเป็นการยกระดับการประเมินความเสี่ยงการทุจริตให้สามารถขับเคลื่อนการดำเนินการเพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นเครื่องมือหนึ่งในการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ได้อย่างเป็นรูปธรรมและลดโอกาสการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถนำพาองค์กรไปสู่การเป็นองค์กรใสสะอาด คือ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการบริหารจัดการองค์กรให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใสและน่าเชื่อถือโดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักการควบคุมการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งหมายถึง การไม่กระทำและไม่สนับสนุนการทุจริต พร้อมทั้งร่วมมือกันควบคุมไม่ให้เกิดการทุจริตในองค์กร ซึ่งเป็นตัวชี้วัดหนึ่งในการวัดสถานะธรรมาภิบาลของธนาคารโลก การประเมินความเสี่ยงจึงเป็นเรื่องที่ทุกองค์กรจำเป็นต้องทำเพราะหาก องค์กรได้ทำการประเมินความเสี่ยงจะเป็นหลักประกันความเชื่อมั่นให้องค์กรในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีโอกาสเกิดการทุจริต หรือหากมีโอกาสที่จะเกิดการทุจริต องค์กรก็จะสามารถบริหารจัดการ ยับยั้งความเสียหายที่จะเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว เพราะมีมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่เหมาะสมและสมเหตุสมผลหรือหากเกิดความเสียหายก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

องค์กรบริหารส่วนตำบลเขาสมอคอน จึงเห็นความจำเป็นที่ต้องมีแนวทางการบริหารความเสี่ยงการทุจริตของทุกภาระงานโดยเฉพาะการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต ซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขาสมอคอน ได้ให้ความสำคัญและถือเป็นนโยบายขององค์กร โดยจัดให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตเป็นประจำทุกปี

๒. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑) เพื่อสร้างมาตรการในป้องกันและลดโอกาสการทุจริตเชิงนโยบายในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่

๒) เพื่อให้ประชาชนเกิดความมั่นใจต่อการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ

๓) เพื่อเพิ่มมูลค่าขององค์กรต่อผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมั่นใจในระบบธรรมาภิบาลและความซื่อตรงขององค์กร

๔) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ

๓. ขั้นตอน วิธีการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มีขั้นตอนหลัก ๕ ขั้นตอน

- ๑) การคัดเลือกกระบวนการงาน หรือโครงการที่มีความเสี่ยงต่อการทุจริต
- ๒) การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต
- ๓) การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
- ๔) การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต
- ๕) การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๑ การคัดเลือกกระบวนการงานหรือโครงการที่มีความเสี่ยงต่อการทุจริต หน่วยงานจะต้อง

ค้นหากระบวนการงานซึ่งเป็นภารกิจงานหลักของหน่วยงาน หรือ ค้นหาโครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต การค้นหาความเสี่ยงการทุจริตอาจค้นหาจากความเสี่ยงที่เคยเกิด หรือคาดว่าจะเกิดซ้ำสูงมีประวัติอยู่แล้ว (Known Factor) และไม่เคยเกิดหรือไม่มีประวัติมาก่อนแต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตว่ามีโอกาสเกิด (Unknown Factor) ในขั้นตอนนี้เป็นการตั้งสมมุติฐานหรือเป็นการพยากรณ์ล่วงหน้าที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเพิ่มเติม (Scenario) เป็นการมองข้อมูลไปข้างหน้า (Forward looking information) โดยไม่คำนึงว่าหน่วยงานมีมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตนั้น อยู่แล้วหรือไม่ โดยการมองความเสี่ยงการทุจริตด้วยข้อมูลที่เลวร้ายที่สุด (Worst Case) หลักการที่สำคัญต้องไม่เอาปัญหาหรือข้อจำกัดจากการบริหารงานในปัจจุบัน เช่น ทรัพยากร คน พาหนะ ระบบเทคโนโลยี ไม่มีหรือไม่พอบุคลากรไม่มี ความรู้ความเข้าใจ ไม่มีจิตสำนึก ซึ่งเป็นความเสี่ยงขององค์กรที่อาจจะส่งผลต่อการดำเนินงานที่ไม่บรรลุเป้าหมาย

ขั้นตอนที่ ๒ การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต เป็นขั้นตอนหลังจากที่หน่วยงานตกลงร่วมกัน

ว่าจะนำกระบวนการงานใดมาจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงาน หลังจากนั้นให้หน่วยงานนำกระบวนการงานนั้นมาระบุรายละเอียด ขั้นตอน การดำเนินงานในกระบวนการงานนั้น และทำการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอน โดยการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต ให้อธิบายรายละเอียดเหตุการณ์ที่มีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริตว่ามีรูปแบบพฤติกรรมหรือการทุจริตที่ในแต่ละขั้นตอนการดำเนินงานของกระบวนการงานหรือโครงการที่ทำการประเมินให้ละเอียดและชัดเจนมากที่สุดว่าใคร ทำอะไร อย่างไร เพื่ออะไร โดยเฉพาะรายละเอียด ในส่วนที่เจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปมีพฤติกรรมทุจริตอย่างไร โดยผู้ปฏิบัติงานหรือรับผิดชอบกระบวนการงานหรือโครงการ (Risk Owners) และตัวแทนของหน่วยงานอาจมีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกด้วยก็ได้ เนื่องจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริต Risk Owners ส่วนใหญ่ไม่ยอมรับหรือบิดเบือน ในความบกพร่องของตนเอง ผู้ประเมินความเสี่ยงการทุจริตจึงไม่ใช่ Risk Owners เท่านั้น

ขั้นตอนที่ ๓ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต หน่วยงานต้องกำหนดเกณฑ์สำหรับ

ใช้ในการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของกระบวนการงานหรือโครงการที่ทำการประเมินตามความเหมาะสม โดยพิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือ ด้านโอกาส (Likelihood) และด้านผลกระทบ (Impact) และการให้คะแนนทั้ง ๒ ปัจจัย รายละเอียด ดังนี้

▶ โอกาสที่จะเกิด (Likelihood) พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงในช่วงเวลาหนึ่งในรูปของความถี่หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์นั้น ๆ

▶ ผลกระทบ (Impact) การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้นโดยสามารถแบ่งเป็นผลกระทบทางการเงินและผลกระทบที่ไม่ใช่การเงิน

เกณฑ์โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood) (จำนวนครั้ง)

โอกาสเกิดทุจริต (Likelihood)	
๕	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๕ ครั้งต่อปี
๔	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๔ ครั้งต่อปี
๓	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๓ ครั้งต่อปี
๒	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๒ ครั้งต่อปี
๑	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต ๑ ครั้งต่อปี

เกณฑ์โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood) (ร้อยละ)

โอกาสเกิดทุจริต (Likelihood) (ร้อยละ)	
๕	เหตุการณ์ที่อาจเกิดได้สูงมาก (ร้อยละ ๑๐ ขึ้นไป)
๔	เหตุการณ์ที่อาจเกิดได้สูง (ร้อยละ ๑๐)
๓	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นบางครั้ง (ร้อยละ ๕)
๒	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นน้อยมาก (น้อยกว่าร้อยละ ๓)
๑	เหตุการณ์ไม่น่ามีโอกาสเกิดขึ้น (ไม่เกิดขึ้นเลย)

เกณฑ์ผลกระทบ (Impact) (ด้านการเงิน)

ระดับ	ผลกระทบ	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)
๕	สูงมาก	ความเสียหายตั้งแต่ ๑,๕๐๐,๐๐๐ ล้านบาทขึ้นไป
๔	สูง	ความเสียหายตั้งแต่ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป ถึง ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท
๓	ปานกลาง	ความเสียหายตั้งแต่ ๕๐๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป ถึง ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
๒	น้อย	ความเสียหายตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป ถึง ๕๐๐,๐๐๐ บาท
๑	น้อยมาก	ความเสียหายไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท

เกณฑ์ผลกระทบ (Impact) (ด้านอื่นๆ)

ระดับ	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (ที่มีใช้ทางการเงิน)
๕	เกิดความเสียหายต่อรัฐเจ้าหน้าที่ถูกลงโทษข้อมูลความผิดเข้าสู่กระบวนการทางยุติธรรม
๔	ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบเรื่องความโปร่งใส สื่อมวลชน สื่อสังคมออนไลน์ลงข่าวอย่างต่อเนื่องและสังคมให้ความสนใจ
๓	หน่วยตรวจสอบของหน่วยงานหรือหน่วยตรวจสอบจากภายนอกเข้าตรวจสอบข้อเท็จจริง
๒	ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนภายในหน่วยงาน มีคนร้องเรียน แจ้งเบาะแส
๑	เกิดความรุนแรงน้อยมาก

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต หลังจากหน่วยงานระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการแล้วหน่วยงานต้องให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินงาน โดยการให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริต จะพิจารณาจากขั้นตอนการดำเนินงาน จาก ๒ ปัจจัย คือ โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood) และผลกระทบจากการทุจริต (Impact) โดยเมื่อนำโอกาส X ผลกระทบ จะได้ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score) ว่าอยู่ในระดับต่ำ ปานกลาง สูงหรือสูงมาก เกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

Risk Assessment Matrix		โอกาสเกิด/ความเป็นไปได้ (Likelihood)				
		ต่ำมาก/ น้อยมาก	ต่ำ/น้อย	ปานกลาง	สูง/บ่อย	สูงมาก/ บ่อยมาก
ผลกระทบ/ความรุนแรง (impact)	สูงมาก/วิกฤต ๕	(๕X๑=๕)	(๕X๒=๑๐)	(๕X๓=๑๕)	(๕X๔=๒๐)	(๕X๕=๒๕)
	สูง ๔	(๔X๑=๔)	(๔X๒=๘)	(๔X๓=๑๒)	(๔X๔=๑๖)	(๔X๕=๒๐)
	ปานกลาง ๓	(๓X๑=๓)	(๓X๒=๖)	(๓X๓=๙)	(๓X๔=๑๒)	(๓X๕=๑๕)
	ปานกลาง ๒	(๒X๑=๒)	(๒X๒=๔)	(๒X๓=๖)	(๒X๔=๘)	(๒X๕=๑๐)
	ไม่เป็นสาระสำคัญ/ น้อยมาก ๑	(๑X๑=๑)	(๑X๒=๒)	(๑X๓=๓)	(๑X๔=๔)	(๑X๕=๕)
โอกาสที่จะเกิด (Likelihood)		๑	๒	๓	๔	๕

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

- สีฟ้า ความเสี่ยง ระดับน้อยมาก (Least Risk : L) (๑)
- สีเขียว ความเสี่ยง ระดับน้อย (Low Risk : L) (๒ - ๓ คะแนน)
- สีเหลือง ความเสี่ยง ระดับปานกลาง (Moderate Risk : M) (๔ - ๙ คะแนน)
- สีส้ม ความเสี่ยง ระดับสูง (High Risk : H) (๑๐ - ๑๖ คะแนน)
- สีแดง ความเสี่ยง ระดับสูงมาก (๒๐ - ๒๕ คะแนน)

ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการ หมายถึง วิธีการหรือแนวทางที่กำหนดขึ้นเพื่อควบคุมหรือลดโอกาส ความเสี่ยงการทุจริตโดยความเสี่ยงการทุจริตที่อยู่ในโซนสีแดง (Red Zone) จะถูกเลือกมาทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตเป็นลำดับแรก ส่วนลำดับความเสี่ยงที่อยู่ในโซนสีส้ม สีเหลือง จะถูกเลือกในลำดับต่อมา มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตอาจมีหลากหลายวิธีการหน่วยงานควรทำการคัดเลือก วิธีที่ดีที่สุดและประเมินความคุ้มค่าและเหมาะสมกับระดับความเสี่ยงการทุจริตที่ได้จากการประเมินมา ประกอบด้วย การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตให้นำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตของกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมินของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน (Key Controls in place) มาทำการประเมินว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับใด ดี พอใช้หรืออ่อน (ดูคำอธิบายเพิ่มเติม) เพื่อพิจารณาจัดทำ

มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตเพิ่มเติม (Further Actions to be Taken) โดยมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตควรเชื่อมโยงให้มีความสอดคล้องกับความเสี่ยงที่ประเมินไว้ และต้องมีการติดตามเพื่อประเมินการบริหารความเสี่ยงการทุจริตในกิจกรรมตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ที่กำหนดไว้เพื่อเป็นการยืนยันผลว่ามาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด หรืออาจต้องเพิ่มเติมหรือปรับแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตใหม่หากพบว่ารูปแบบการทุจริตหรือมีสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปตามวงจร PDCA

ระดับ	คำอธิบาย
	การประเมินประสิทธิภาพมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่หน่วยงานมีในปัจจุบัน
ดี	การควบคุมมีความเข้มแข็งและดำเนินไปได้อย่างเหมาะสม ซึ่งช่วยให้เกิดความมั่นใจได้ในระดับที่สมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
พอใช้	การควบคุมยังขาดประสิทธิภาพถึงแม้ว่าจะไม่ทำให้เกิดผลเสียหายจากความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญแต่ก็ ควรมีการปรับปรุง เพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
อ่อน	การควบคุม ไม่ได้มาตรฐาน ที่ยอมรับได้เนื่องจาก มีความหละหลวมและไม่มีประสิทธิผล การควบคุมไม่ทำให้มั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้

ระดับความเสี่ยง	เขตสี (ZONE)	มาตรการในปัจจุบัน	มาตรการเพิ่มเติม
สูงมาก/วิกฤติ		ต้องเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง และอาจเพิ่มเติมความเข้มข้นในการดำเนินการตามมาตรการในปัจจุบัน	จำเป็นต้องมีการเพิ่มเติมมาตรการโดยหากมีข้อจำกัดในด้านทรัพยากรในการจัดการความเสี่ยงให้มีความสำคัญในระดับที่สูงกว่า และผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการติดตามการดำเนินการตามมาตรการดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง
สูง		ต้องเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่องและอาจเพิ่มเติมความเข้มข้นในการดำเนินการตามมาตรการในปัจจุบัน	จำเป็นต้องมีการเพิ่มเติมมาตรการโดยหากมีข้อจำกัดในด้านทรัพยากรในการจัดการความเสี่ยงให้มีความสำคัญในระดับรอง
ปานกลาง		ต้องเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่องและอาจเพิ่มเติมความเข้มข้นในการดำเนินการตามมาตรการในปัจจุบัน	ไม่จำเป็นต้องมีมาตรการจัดการความเสี่ยงเพิ่มเติมอีกหรืออาจมีได้หากไม่ใช่ทรัพยากรเพิ่มเติมหรือมีแผนงานอื่นรองรับอยู่แล้ว
ต่ำ/น้อย		มาตรการในการจัดการความเสี่ยงในปัจจุบันอาจเพียงพอแล้วให้ติดตามการดำเนินการเป็นระยะ ๆ	ไม่จำเป็นต้องมีมาตรการจัดการความเสี่ยงเพิ่มเติมอีกหรืออาจมีได้หากไม่ใช่ทรัพยากรเพิ่มเติมหรือมีแผนงานอื่นรองรับอยู่แล้ว
ไม่เป็นสาระสำคัญ/น้อยมาก		มาตรการในการจัดการความเสี่ยงในปัจจุบันอาจเพียงพอแล้วให้ติดตามการดำเนินการเป็นระยะ ๆ	ไม่จำเป็นต้องมีมาตรการจัดการความเสี่ยงเพิ่มเติมอีกหรืออาจมีได้หากไม่ใช่ทรัพยากรเพิ่มเติมหรือมีแผนงานอื่นรองรับอยู่แล้ว

เป็นตารางที่ใช้ในการประเมินและจัดระดับความเสี่ยงของแต่ละความเสี่ยงเพื่อประเมินว่าความเสี่ยงได้อยู่ในระดับที่ควรคำนึงถึงและต้องรับดำเนินการจัดการกับความเสี่ยงเป็นอันดับแรกก่อน โดยตารางการประเมินระดับความเสี่ยงข้างต้นแบ่งระดับความเสี่ยงออกเป็น ๕ ระดับ จำแนกระดับความเสี่ยงโดยใช้สีเป็นตัวกำหนด ดังนี้

- สีแดง หมายถึง ระดับความเสี่ยง สูงมาก
- สีส้ม หมายถึง ระดับความเสี่ยง สูง
- สีเหลือง หมายถึง ระดับความเสี่ยง ปานกลาง
- สีเขียว หมายถึง ระดับความเสี่ยง ต่ำ
- สีฟ้า หมายถึง ระดับความเสี่ยงน้อยมาก

วิธีการประเมินระดับความเสี่ยงโดยใช้ตารางการประเมินระดับความเสี่ยงข้างต้น ให้นำคะแนนของโอกาสที่จะเกิดและคะแนนของผลกระทบที่วิเคราะห์ได้ของแต่ละความเสี่ยงมากำหนดลงในตารางการประเมินระดับความเสี่ยงโดยถ้าคะแนนของโอกาสและผลกระทบมาบรรจบกันที่สีใดก็แสดงว่าความเสี่ยงนั้นอยู่ในระดับความเสี่ยงตามความหมายของระดับความเสี่ยงที่ให้ไว้ข้างต้น

๔. การจัดการความเสี่ยง (Risk Response)

เมื่อองค์กรได้ค้นหาวิเคราะห์และจัดลำดับความเสี่ยงแล้ว ขั้นตอนต่อไป คือ การกำหนดวิธีการบริหารจัดการความเสี่ยง เพื่อจัดการความเสี่ยงขององค์กรให้อยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้ (Risk Tolerance หรือ Risk Appetite) หรือระดับที่เหมาะสม (Optimal) ซึ่งเป็นระดับที่องค์กรสามารถจะดำเนินการต่อไปได้และบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

การกำหนดวิธีการจัดการความเสี่ยงต้องคำนึงถึงต้นทุนที่จะเกิดขึ้น เปรียบเทียบกับผลประโยชน์ที่จะได้รับจากวิธีการนั้น ๆ (cost-benefit analysis) รวมทั้งต้องพิจารณาเลือกวิธีการจัดการความเสี่ยงที่มีความสอดคล้องกับโครงสร้างหรือเหมาะสมกับวัฒนธรรมขององค์กรด้วย

หลักการจัดการความเสี่ยง มี ๔ แนวทางคือ

๔.๑ การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง คือ การดำเนินการเพื่อหลีกเลี่ยงเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง องค์กรอาจจะเผชิญกับความเสี่ยงที่ผู้บริหารพิจารณาแล้วว่า ไม่มีแนวทางในการจัดการกับความเสี่ยงนั้น กล่าวคือ ไม่มีวิธีการลดโอกาสหรือผลกระทบ หรือไม่สามารถหาผู้อื่นมาร่วมจัดการความเสี่ยงได้ แต่ความเสี่ยงดังกล่าวยังอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ ผู้บริหารควรเลือกหลีกเลี่ยงความเสี่ยงด้วยการหยุดดำเนินงานหรือกิจกรรมนั้น ๆ หรือเปลี่ยนวัตถุประสงค์ของงานหรือกิจกรรมนั้นไป เพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดเหตุการณ์ที่จะก่อให้เกิดความเสี่ยง อย่างไรก็ตามการหลีกเลี่ยงความเสี่ยง ต้องคำนึงถึงต้นทุนค่าเสียโอกาสที่จะเกิดขึ้นจากการหยุดดำเนินงานหรือกิจกรรมนั้นด้วย

๔.๒ การร่วมจัดการความเสี่ยง คือ การหาผู้อื่นมาร่วมจัดการความเสี่ยงหรือโอน (Transfer) ความเสี่ยงขององค์กรไปให้ผู้อื่นร่วมรับผิดชอบด้วยองค์กรอาจจะเผชิญกับความเสี่ยงที่ไม่มีความเชี่ยวชาญในการจัดการความเสี่ยงด้วยตนเอง หรือต้นทุนในการจัดการความเสี่ยงด้วยตนเองสูงกว่าผลประโยชน์ที่จะได้รับ ผู้บริหารควรโอนความเสี่ยงไปให้ผู้อื่นร่วมรับผิดชอบ เช่น การทำประกันภัย เพื่อให้บริษัทประกันภัยร่วมรับผิดชอบในผลกระทบที่จะเกิดขึ้น หรือการจ้างให้บุคคลภายนอกดำเนินกิจกรรมหรืองานบางอย่างแทน (Outsource)

๔.๓ การลดความเสี่ยง คือ การดำเนินการเพื่อลดโอกาสที่จะเกิดหรือลดผลกระทบของความเสี่ยง องค์กรอาจจะเผชิญกับความเสี่ยงบางตัว ที่องค์กรมีความสามารถหรือความเชี่ยวชาญในการลดความเสี่ยงด้วยตนเอง กล่าวคือ มีแนวทางในการป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์เกิดขึ้น หรือมีวิธีลดผลกระทบของเหตุการณ์ได้ โดยต้นทุนในการดำเนินการอยู่ในระดับที่เหมาะสม ผู้บริหารจึงเลือกดำเนินการลดความเสี่ยงเอง เช่น การทำสัญญาล่วงหน้ากับ Supplier เพื่อลดโอกาสที่ต้นทุนสินค้าเพิ่มขึ้น การมีแหล่งสำรองพลังงานเพื่อลดผลกระทบต่อสายการผลิต กรณีไฟฟ้ากระแสหลักขัดข้อง

๔.๔ การยอมรับความเสี่ยง คือ การไม่ดำเนินการใด ๆ กับความเสี่ยง เนื่องจากความเสี่ยงนั้นอยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้ คือ มีโอกาสที่เกิดไม่บ่อย หรือมีผลกระทบไม่สูง องค์กรอาจจะเผชิญกับความเสี่ยงบางตัว ที่มีโอกาสที่จะเกิดไม่บ่อย หรือหากเกิดขึ้นแล้วไม่ส่งผลกระทบต่อองค์กรมากนัก ผู้บริหารจึงยอมรับความเสี่ยงดังกล่าว คือ ไม่ดำเนินการใด ๆ อย่างไรก็ตามองค์กรต้องติดตามประเมินผลว่า ความเสี่ยงดังกล่าวยังอยู่ในระดับที่ยอมรับได้หรือว่ามีโอกาสที่จะเกิดเพิ่มขึ้นหรือมีระดับผลกระทบเพิ่มขึ้นเกินระดับที่ยอมรับได้หรือไม่ เพราะถ้าความเสี่ยงเพิ่มขึ้นเกินระดับที่ยอมรับได้ผู้บริหารต้องพิจารณาหาวิธีตอบสนองความเสี่ยงด้วยวิธีอื่นต่อไป

๕. การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต เป็นการดำเนินการระบุเหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนและการให้คะแนนความเสี่ยงโดยการอธิบายรายละเอียดเหตุการณ์ที่มีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริตว่ามีรูปแบบพฤติกรรมทุจริตที่ในแต่ละขั้นตอนในการดำเนินงานของกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมินให้ละเอียดและชัดเจนมากที่สุดว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร โดยผู้ปฏิบัติงานหรือรับผิดชอบ กระบวนการหรือโครงการ (Risk Owners) และตัวแทนของหน่วยงาน โดยวิธีการค้นหาความเสี่ยงการทุจริต ค้นหาจาก ความเสี่ยงที่เคยเกิดหรือคาดว่าจะเกิดซ้ำสูงมีประวัติอยู่แล้ว (Known Factor) และไม่เคยเกิดหรือไม่มีประวัติมาก่อน แต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตว่ามีโอกาสเกิด (Unknown Factor) ในขั้นตอนนี้เป็นการตั้งสมมุติฐานหรือเป็นการพยากรณ์ล่วงหน้าที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตเพิ่มเติม (Scenario) เป็นการมองข้อมูลไปข้างหน้า (Forward-looking information) โดยไม่คำนึงว่าหน่วยงานมีมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตนั้นอยู่แล้วหรือไม่ โดยการมองความเสี่ยงการทุจริตด้วยข้อมูลที่เลวร้ายที่สุด (Worst Case) หลักการที่สำคัญ ต้องไม่เอาปัญหาหรือข้อจำกัด จากการบริหารงานในปัจจุบัน เช่น ทรัพยากรคน พานะ ระบบเทคโนโลยี ไม่มีหรือไม่พอ บุคลากรไม่มีความรู้ ความเข้าใจ ไม่มีจิตสำนึก ซึ่งเป็นความเสี่ยงที่การดำเนินงานอาจไม่บรรลุเป้าหมาย มาปนกับความเสี่ยงการทุจริต เพราะจะทำให้ละเอียดการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

Known Factor	ความเสี่ยงทั้งปัญหา/พฤติกรรมที่เคยรับรู้ที่เคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่า มีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำ หรือมีประวัติ มีตำนาน อยู่แล้ว
Unknown Factor	ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้า ในอนาคตปัญหา/พฤติกรรม ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น (คิดล่วงหน้า ตีตนไปก่อนไข้เสมอ)

๕.๑ การให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริต โดยพิจารณาจากขั้นตอนการดำเนินงานพิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือ โอกาสเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact) จะได้ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score) เพื่อนำมาจัดระดับความเสี่ยงการทุจริต ว่าอยู่ในระดับ สูงมาก สูง ปานกลางหรือต่ำ

๕.๒ ประเภทของสินบน

สินบน (ความเสี่ยงการรับสินบน)	
๑	สินน้ำใจ (เงิน)
๒	ค่าอำนวยความสะดวก (เงิน)
๓	ใต้โต๊ะ (เงิน)
๔	ส่วย (เงิน)
๕	การเลี้ยงรับรอง
๖	ของขวัญ ของกำนัลจากการปฏิบัติหน้าที่
๗	การเอื้อประโยชน์ ระบบอุปถัมภ์
๘	การรู้ความลับภายในก่อนที่จะมีการเผยแพร่ เช่น การสอบ การแต่งตั้งโยกย้าย การให้ความดีความชอบ
๙	การใช้ดุลยพินิจที่เอื้อประโยชน์
๑๐	การเลือกที่รักมักที่ชัง
๑๑	การขอรับบริจาค

๕.๓ สาเหตุหลักของการให้และรับสินบน

ผู้ให้

๑. เพื่อความสะดวกความรวดเร็วในการดำเนินงานหรือการอนุมัติต่าง ๆ
๒. เพื่อให้ได้รับงานหรือผลประโยชน์ทางธุรกิจ
๓. เพื่อให้ได้รับการยกเว้นทางกฎหมาย ระเบียบหรือบทลงโทษ
๔. เพื่อสร้างความได้เปรียบเหนือคู่แข่ง
๕. เพื่อให้ได้รับสิทธิพิเศษหรือการบริการที่เหนือกว่าบุคคลทั่วไป

ผู้รับสินบน (แรงจูงใจ)

๑. ปัญหาด้านการเงิน
๒. ภาระหนี้สินส่วนตัว/ครอบครัว
๓. ค่ารักษาพยาบาล
๔. ติดยาเสพติด การพนันหรือพฤติกรรมฟุ่มเฟือย
๕. ความโลภ ต้องการทรัพย์สินหรือผลประโยชน์เพิ่มเติม
๖. ขาดจิตสำนึก คุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่
๗. การขาดระบบตรวจสอบและบทลงโทษที่เข้มงวด
๘. วัฒนธรรมองค์กรที่ยอมรับหรือเพิกเฉยต่อการทุจริต
๙. การใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาประโยชน์ส่วนตน
๑๐. แรงกดดันจากบุคคลรอบข้างหรือเครือข่ายประโยชน์

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในภาครัฐขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาสมอคอน

แบบฟอร์มการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ๕ ขั้นตอนตามคู่มือฯ ของสำนักงาน ป.ป.ท.

ขั้นตอนที่ ๑.....การคัดเลือกกระบวนการ หรือโครงการ...../ขั้นตอนที่ ๒.....การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต.....

ชื่อหน่วยงานกองช่าง องค์การบริหารส่วนตำบลเขาสมอคอน.....

ประเภทความเสี่ยงด้านที่ ๑ ด้านการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ.....

ชื่อกระบวนการ.....การยื่นคำขออนุญาตก่อสร้าง/ตัดแปลง/รื้อถอนอาคาร.....

ลำดับที่	ขั้นตอนการดำเนินการ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต (Fraud Risk)
๑	เจ้าหน้าที่รับคำขออนุญาตก่อสร้าง/ตัดแปลง/รื้อถอนอาคาร	การเรียกรับเงินทรัพย์สิน สินบน หรือผลประโยชน์อื่นใดกับผู้มาติดต่อ เพื่อผลประโยชน์แห่งความรวดเร็วในการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตการก่อสร้าง/ตัดแปลง/รื้อถอนอาคาร
๒	เจ้าหน้าที่ตรวจสอบหลักฐานที่เกี่ยวข้อง	การรับทรัพย์สิน สินบนหรือผลประโยชน์อื่นใด เพื่อรับเรื่องไว้และดำเนินการอนุมัติ อนุญาต แม้เอกสารหรือหลักฐาน หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ไม่ครบถ้วนตามที่ระบุไว้ในการขออนุมัติ อนุญาต หรือกฎหมายก็ตาม
๓	เสนอผู้บังคับบัญชาพิจารณา	การเรียกรับทรัพย์สิน สินบน หรือผลประโยชน์อื่นใด เพื่อให้เกิดการใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาให้ความเห็นชอบการอนุมัติ อนุญาตการก่อสร้าง/ตัดแปลง/รื้อถอนอาคาร ที่ไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดและไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน
๔	แจ้งผู้ยื่นคำร้อง	การเรียกรับเงินทรัพย์สิน สินบน หรือผลประโยชน์อื่นใดกับผู้ยื่นคำร้อง เพื่อผลประโยชน์แห่งความรวดเร็วในการรับแจ้งการอนุญาตก่อสร้าง/ตัดแปลง/รื้อถอนอาคาร

ขั้นตอนที่ ๓ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงทุจริต

๑. เกณฑ์โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)

ระดับ	โอกาสจะเกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	โอกาสเกิดขึ้นเป็นประจำ
๔	สูง	มีโอกาสเกิดขึ้นบ่อยครั้ง
๓	ปานกลาง	มีโอกาสเกิดขึ้นบางครั้ง
๒	น้อย	มีโอกาสเกิดขึ้นน้อยครั้ง
๑	น้อยมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นยาก

๒. เกณฑ์ผลกระทบ (Impact)

ระดับ	ผลกระทบ	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)
๕	สูงมาก	<ul style="list-style-type: none"> - เกิดความเสียหายต่อรัฐเจ้าหน้าที่ ถูกกลโกงซึ่งมีผลความผิดเข้าสู่กระบวนการทางยุติธรรม - เกิดการฟ้องร้องต่อศาลหรือหน่วยงานกำกับดูแลองค์กรตรวจสอบทำการตรวจสอบความเสียหายที่เกิดขึ้น
๔	สูง	<ul style="list-style-type: none"> - ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบเรื่องความโปร่งใส สื่อมวลชน สื่อสังคมออนไลน์ลงข่าวอย่างต่อเนื่องและสังคมให้ความสนใจ - ร้องเรียนต่อสื่อมวลชนและมีการออกข่าว
๓	ปานกลาง	<ul style="list-style-type: none"> - หน่วยตรวจสอบของหน่วยงานหรือหน่วยตรวจสอบจากภายนอกเข้าตรวจสอบข้อเท็จจริง - มีการส่งหนังสือร้องเรียนและตั้งคำถามต่อการทำงานโดยไม่ได้รับคำตอบที่ชัดเจน
๒	ต่ำ	<ul style="list-style-type: none"> - ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนภายในหน่วยงาน มีคนร้องเรียน แจ้งเบาะแส - เริ่มมีความกังวลและสอบถามข้อมูล
๑	ต่ำมาก	<ul style="list-style-type: none"> - แทบจะไม่มี

๓. เกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)					
โอกาสที่จะเกิด (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
๔	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
๓	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
๒	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง
๑	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง

หมายเหตุ : ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต = โอกาสที่จะเกิด x ผลกระทบ

ระดับความเสี่ยง (Risk Matrix) พิจารณาตามเกณฑ์ในการจัดการความเสี่ยง สามารถกำหนดได้หลายระดับและตามแต่ช่วงคะแนนที่กำหนดตามตัวอย่าง กำหนดที่ ๕ ระดับ ดังนี้

ลำดับความ เสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน	เขตสี (ZONE)
๑	ความเสี่ยงระดับสูงมาก (Extreme Risk : E)	๒๐ - ๒๕ คะแนน	แดง
๒	ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk : H)	๑๐ - ๑๖ คะแนน	ส้ม
๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)	๔ - ๙ คะแนน	เหลือง
๔	ความเสี่ยงระดับต่ำ (Low Risk : L)	๒ - ๓ คะแนน	เขียว
๕	ความเสี่ยงต่ำมาก (Least Risk : L)	๑ คะแนน	ฟ้า

๔) ช่วงคะแนนระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ลำดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
๑	ความเสี่ยงระดับสูงมาก (Extreme Risk : E)	๑๕ - ๒๕ คะแนน
๒	ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk : H)	๙ - ๑๔ คะแนน
๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)	๕ - ๘ คะแนน
๔	ความเสี่ยงระดับต่ำ (Low Risk : L)	๑ - ๔ คะแนน

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ลำดับ ที่	ขั้นตอนการดำเนินโครงการ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต (Fraud Risk)	คะแนนความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)			
			โอกาสเกิดการ ทุจริต (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)	คะแนนความเสี่ยง การทุจริต (Risk Score) (L x I)	ระดับ ความเสี่ยง
๑	เจ้าหน้าที่รับคำขออนุญาตก่อสร้าง/ ตัดแปลง/รื้อถอนอาคาร	การเรียกรับเงินทรัพย์สิน สินบนหรือผลประโยชน์อื่นใดกับผู้มาติดต่อเพื่อผลประโยชน์แห่งความรวดเร็วในการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตการก่อสร้าง/ ตัดแปลง/รื้อถอนอาคาร	๒	๒	๔	ต่ำ
๒	เจ้าหน้าที่ตรวจสอบหลักฐานที่เกี่ยวข้อง	การรับทรัพย์สิน สินบนหรือผลประโยชน์อื่นใด เพื่อรับเรื่องไว้และดำเนินการอนุมัติ อนุญาตแม้เอกสารหรือหลักฐานหรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ไม่ครบถ้วนตามที่ระบุไว้ใน การขออนุมัติ อนุญาตหรือกฎหมายก็ตาม	๒	๒	๔	ต่ำ
๓	เสนอผู้บังคับบัญชาพิจารณา	การเรียกรับทรัพย์สิน สินบน หรือผลประโยชน์อื่นใด เพื่อให้เกิดการใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาให้ความเห็นชอบการอนุมัติ อนุญาตการก่อสร้าง/ตัดแปลง/ รื้อถอนอาคาร ที่ไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดและไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน	๒	๒	๔	ต่ำ
๔	แจ้งผู้ยื่นคำร้อง	การเรียกรับเงินทรัพย์สิน สินบนหรือผลประโยชน์อื่นใดกับผู้ยื่นคำร้อง เพื่อผลประโยชน์แห่งความรวดเร็วในการรับแจ้งการอนุญาตก่อสร้าง/ตัดแปลง/รื้อถอนอาคาร	๒	๒	๔	ต่ำ

ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

ชื่อกระบวนการงาน/โครงการที่ ๑การยื่นคำขออนุญาตก่อสร้าง/ตัดแปลง/รื้อถอนอาคาร.....								
ลำดับ ที่	ขั้นตอนการดำเนินการ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับ ความ เสี่ยง	มาตรการควบคุมหรือ ป้องกันความเสี่ยงการ ทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา	งบประมาณ	ผู้รับ ผิดชอบ
๑	เจ้าหน้าที่รับคำขออนุญาต ก่อสร้าง/ตัดแปลง/รื้อถอน อาคาร	การเรียกรับเงินทรัพย์สิน สินบน หรือผลประโยชน์ อื่นใดกับผู้มา ติดต่อเพื่อผลประโยชน์แห่งความ รวดเร็วในการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตการก่อสร้าง/ตัดแปลง/ รื้อถอนอาคาร	ต่ำ	๑. จัดทำคู่มือสำหรับ ประชาชนประกอบ ด้วยหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไข (ถ้ามี) ใน การยื่นคำขอขั้นตอน และระยะเวลาในการ	๑. ผู้บริหารสูงสุดของ หน่วยงานทำการ ประกาศแสดง เจตนากรณี การไม่รับ ของขวัญและของกำนัล ทุกชนิดจากการปฏิบัติ หน้าที่ (No Gift Policy)	ต.ค. ๖๘ - ก.ย.๖๙	ไม่ใช้ งบประมาณ	กองช่าง
๒	เจ้าหน้าที่ตรวจสอบหลักฐาน ที่เกี่ยวข้อง	การรับทรัพย์สิน สินบนหรือผล ประโยชน์อื่นใดเพื่อรับเรื่องไว้และ ดำเนินการอนุมัติ อนุญาต แม้ เอกสารหรือหลักฐานหรือเงื่อนไขที่ กำหนดไว้ไม่ครบถ้วนตามที่ระบุไว้ใน การขออนุมัติ อนุญาตหรือกฎหมาย ก็ตาม	ต่ำ	พิจารณาอนุญาตและ รายการเอกสารหรือ หลักฐานที่ผู้ขออนุญาต จะต้องยื่นมาพร้อมกับ คำขอ ๒. จัดทำผังขั้นตอน การปฏิบัติงาน (Work Flow) โดยมีขั้นตอน การปฏิบัติงาน และ กรอบระยะเวลาที่ ชัดเจน	๒. ดำเนินการปิด ประกาศพร้อมเผยแพร่ ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ต่าง ๆ และเว็บไซต์ให้ ประชาชนทราบ ๓. หน่วยงานดำเนิน การแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ รับผิดชอบในการจัด เก็บค่าธรรมเนียม โดยเฉพาะ	ต.ค. ๖๘ - ก.ย.๖๙	ไม่ใช้ งบประมาณ	กองช่าง

ลำดับ ที่	ขั้นตอนการดำเนินการ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับ ความ เสี่ยง	มาตรการควบคุมหรือ ป้องกันความเสี่ยงการ ทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา	งบประมาณ	ผู้รับ ผิดชอบ
๓	เสนอผู้บังคับบัญชาพิจารณา	การเรียกรับทรัพย์สิน สินบนหรือ ผลประโยชน์อื่นใดเพื่อให้เกิดการใช้ ดุลยพินิจในการพิจารณาให้ความ เห็นชอบการอนุมัติ อนุญาต การก่อสร้าง/ตัดแปลง/รื้อถอน อาคารที่ไม่เป็นไปตามที่กฎหมาย กำหนด และไม่เป็นมาตรฐาน เดียวกัน	ต่ำ	๓ . จัดทำประกาศ นโยบายเพื่อแสดง เจตนากรณีในการไม่รับ ของขวัญและของกำนัล ทุกชนิดจากการปฏิบัติ หน้าที่ (No Gift Policy) ๔. จัดทำมาตรการส่งเสริม คุณธรรมและ ความโปร่งใส	๔. หน่วยงานดำเนินการ แสดงแผนผังการ ปฏิบัติงาน (Work Flow) โดยมีขั้นตอน การปฏิบัติงานและ กรอบระยะเวลาที่ ชัดเจน ๕. หน่วยงานดำเนินการ จัดทำคู่มือการ ปฏิบัติงาน สำหรับการ ดำเนินการ เพื่ออนุมัติ อนุญาตไว้เป็นเรื่อง ๆ ให้มีความชัดเจน	ต.ค. ๖๘ - ก.ย.๖๙	ไม่ใช้ งบประมาณ	กองช่าง
๔	แจ้งผู้ยื่นคำร้อง	การเรียกรับเงินทรัพย์สิน สินบน หรือผลประโยชน์อื่นใดกับผู้ยื่นคำ ร้องเพื่อผลประโยชน์แห่งความ รวดเร็วในการรับแจ้งการอนุญาต ก่อสร้าง/ตัดแปลง/รื้อถอนอาคาร	ต่ำ	๕. มีช่องทางร้องเรียน การทุจริต ๖. กำหนดนโยบายให้ ผู้บริหาร พนักงานทุก ระดับ ปฏิบัติหน้าที่ด้วย ความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใสและไม่แสวงหา ผลประโยชน์เพื่อตนเอง และบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ถือปฏิบัติโดย เคร่งครัด	๖. หน่วยงานดำเนินการ จัดประชุมเพื่อแจ้ง และทำความเข้าใจใน การปฏิบัติงานให้มี ความโปร่งใสเป็นธรรม และมีการจัดอบรม	ต.ค. ๖๘ - ก.ย.๖๙	ไม่ใช้ งบประมาณ	กองช่าง

ลำดับ ที่	ขั้นตอนการดำเนินการ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับ ความ เสี่ยง	มาตรการควบคุมหรือ ป้องกันความเสี่ยงการ ทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา	งบประมาณ	ผู้รับ ผิดชอบ
					คุณธรรมและจริยธรรม ให้บุคลากรในสังกัดทุก คนได้ตระหนักถึง ประโยชน์ส่วนรวมมาก กว่าประโยชน์ส่วนตน ปฏิบัติหน้าที่ด้วย ความซื่อสัตย์สุจริต ๗. พัฒนาระบบการ ให้บริการประชาชน ผ่านระบบออนไลน์ (E-Service) ที่ผู้เข้ารับ บริการไม่ต้องเดินทาง มายังหน่วยงาน เพื่อ ลดการใช้ดุลยพินิจหรือ การเลือกปฏิบัติใน ภารกิจหรือบริการอื่นๆ			

แบบฟอร์มการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ๕ ขั้นตอนตามคู่มือฯ ของสำนักงาน ป.ป.ท.

ขั้นตอนที่ ๑.....การคัดเลือกกระบวนการ หรือโครงการ...../ ขั้นตอนที่ ๒.....การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต.....

ชื่อหน่วยงานสำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลเขาสมอคอน.....

ประเภทความเสี่ยงด้านที่ ๒ ด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่.....

ชื่อกระบวนการ.....การประเมินผลการปฏิบัติราชการรายบุคคล.....

ลำดับที่	ขั้นตอนการดำเนินการ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต (Fraud Risk)
๑	การเตรียมการและแจ้งหลักเกณฑ์การประเมิน	การกำหนดเกณฑ์การประเมินที่เอื้อประโยชน์ให้กับบุคคลใด บุคคลหนึ่งหรือการไม่เปิดเผยเกณฑ์การประเมินอย่างชัดเจน
๒	การกำหนดผู้ประเมินและผู้ถูกประเมิน	การแต่งตั้งผู้ประเมินที่มีผลประโยชน์ร่วมกับผู้ถูกประเมินหรือมีความสัมพันธ์ส่วนตัว
๓	การดำเนินการประเมินและการให้คะแนน	การพิจารณาเกณฑ์ในการให้คะแนนที่ไม่เป็นมาตรฐานและไม่เป็นไปตามแนวทางเดียวกัน
๔	การทบทวนและตรวจสอบผลการประเมิน	การปรับเปลี่ยนผลการประเมินโดยไม่มีเหตุผลสมควรหรือการไม่ตรวจสอบความถูกต้อง
๕	การแจ้งผลและการอุทธรณ์	การไม่แจ้งผลการประเมินอย่างโปร่งใสหรือการไม่รับเรื่องอุทธรณ์ตามระเบียบ

ขั้นตอนที่ ๓ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงทุจริต

๑. เกณฑ์โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)

ระดับ	โอกาสจะเกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	โอกาสเกิดขึ้นเป็นประจำ
๔	สูง	มีโอกาสเกิดขึ้นบ่อยครั้ง
๓	ปานกลาง	มีโอกาสเกิดขึ้นบางครั้ง
๒	น้อย	มีโอกาสเกิดขึ้นน้อยครั้ง
๑	น้อยมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นยาก

๒. เกณฑ์ผลกระทบ (Impact)

ระดับ	ผลกระทบ	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)
๕	สูงมาก	ความเสียหายร้ายแรงมากเกิดการฟ้องร้องหรือถูกสอบสวนทางกฎหมายส่งผลกระทบต่อระบบราชการ
๔	สูง	ความเสียหายระดับสูง ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงานเกิดการร้องเรียนจากสื่อมวลชน
๓	ปานกลาง	ความเสียหายระดับปานกลาง มีการร้องเรียนจากหน่วยงานภายนอกส่งผลกระทบต่อขวัญกำลังใจ
๒	ต่ำ	ความเสียหายระดับต่ำมีการร้องเรียนภายในหน่วยงานเกิดความไม่พอใจในการทำงาน
๑	ต่ำมาก	ความเสียหายเล็กน้อยไม่ส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการปฏิบัติงาน

๓. เกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)					
โอกาสที่จะเกิด (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
๔	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
๓	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
๒	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง
๑	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง

หมายเหตุ : ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต = โอกาสที่จะเกิด x ผลกระทบ

ระดับความเสี่ยง (Risk Matrix) พิจารณาตามเกณฑ์ในการจัดการความเสี่ยง สามารถกำหนดได้หลายระดับและตามแต่ช่วงคะแนนที่กำหนดตามตัวอย่าง กำหนดที่ ๕ ระดับ ดังนี้

ลำดับความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน	เขตสี (ZONE)
๑	ความเสี่ยงระดับสูงมาก (Extreme Risk : E)	๒๐ - ๒๕ คะแนน	แดง
๒	ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk : H)	๑๐ - ๑๖ คะแนน	ส้ม
๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)	๔ - ๙ คะแนน	เหลือง
๔	ความเสี่ยงระดับต่ำ (Low Risk : L)	๒ - ๓ คะแนน	เขียว
๕	ความเสี่ยงต่ำมาก (Least Risk : L)	๑ คะแนน	ฟ้า

๔) ช่วงคะแนนระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ลำดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
๑	ความเสี่ยงระดับสูงมาก (Extreme Risk : E)	๑๕ - ๒๕ คะแนน
๒	ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk : H)	๙ - ๑๔ คะแนน
๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)	๕ - ๘ คะแนน
๔	ความเสี่ยงระดับต่ำ (Low Risk : L)	๑ - ๔ คะแนน

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ลำดับ ที่	ขั้นตอนการดำเนินโครงการ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต (Fraud Risk)	คะแนนความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)			
			โอกาสเกิดการ ทุจริต (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)	คะแนนความเสี่ยง การทุจริต (Risk Score) (L x I)	ระดับ ความเสี่ยง
๑	การเตรียมการและแจ้งหลักเกณฑ์การ ประเมิน	การกำหนดเกณฑ์การประเมินที่เอื้อประโยชน์ให้กับ บุคคลใดบุคคลหนึ่ง	๑	๒	๒	ต่ำ
๒	การกำหนดผู้ประเมินและผู้ถูกประเมิน	การแต่งตั้งผู้ประเมินที่มีผลประโยชน์ร่วมกับผู้ถูก ประเมิน	๑	๓	๓	ต่ำ
๓	การดำเนินการประเมินและการให้คะแนน	การพิจารณาเกณฑ์ในการให้คะแนนที่ไม่เป็น มาตรฐานและไม่เป็นไปตามแนวทางเดียวกัน	๑	๓	๓	ต่ำ
๔	การทบทวนและตรวจสอบผลการประเมิน	การปรับเปลี่ยนผลการประเมินโดยไม่มีเหตุผล สมควร	๑	๒	๒	ต่ำ
๕	การแจ้งผลและการอุทธรณ์	การไม่แจ้งผลการประเมินอย่างโปร่งใสหรือการไม่รับ เรื่องอุทธรณ์	๑	๒	๒	ต่ำ

ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

ชื่อกระบวนการงาน/โครงการที่ ๑การประเมินผลการปฏิบัติราชการรายบุคคล.....								
ลำดับ ที่	ขั้นตอนการดำเนินการ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับ ความเสี่ยง	มาตรการควบคุมหรือ ป้องกันความเสี่ยงการ ทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา	งบประมาณ	ผู้รับ ผิดชอบ
๑	การเตรียมการและแจ้ง หลักเกณฑ์การประเมิน	การกำหนดเกณฑ์การประเมินที่ เอื้อประโยชน์ ให้กับบุคคลใด บุคคลหนึ่ง	ต่ำ	กำหนดแนวทางการ บริหารบุคคล/ปริมาณงาน ตามภารกิจของหน่วยงาน แยกตามบทบาทหน้าที่ ของแต่ละส่วนงานให้มีความ ชัดเจน	๑. จัดทำคู่มือในการ ปฏิบัติงานในแต่ละส่วน งาน ๒. จัดทำคำสั่งมอบ หมายงานในหน่วยงาน โดยกำหนดงานในหน้าที่ รับผิดชอบตามแต่ละ ส่วนงานให้ชัดเจน	ต.ค. ๖๘ - ก.ย.๖๙	ไม่ใช้ งบประมาณ	สำนักปลัด
๒	การกำหนดผู้ประเมินและ ผู้ถูกประเมิน	การแต่งตั้งผู้ประเมินที่มีผล ประโยชน์ร่วมกับผู้ถูกประเมิน	ต่ำ	กำหนดเงื่อนไข/ หลักเกณฑ์/คุณสมบัติ ของผู้ประเมินผลคะแนน ให้มีความชัดเจนและ โปร่งใส สามารถ ตรวจสอบได้	๑. ดำเนินการชี้แจง หลักเกณฑ์คุณสมบัติของ ผู้ประเมินผลคะแนนให้มี ความชัดเจนและโปร่งใส สามารถตรวจ สอบได้ ๒. เปิดโอกาสให้ผู้ ปฏิบัติงานซักถามหากมี ข้อสงสัยเกี่ยวกับแนว ทางการประเมินผลการ ปฏิบัติงาน	ม.ค. ๖๙ - มี.ค.๖๙	ไม่ใช้ งบประมาณ	สำนักปลัด

ลำดับ ที่	ขั้นตอนการดำเนินการ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับ ความ เสี่ยง	มาตรการควบคุมหรือ ป้องกันความเสี่ยงการ ทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา	งบประมาณ	ผู้รับ ผิดชอบ
๓	การดำเนินการประเมินและ การให้คะแนน	การพิจารณาเกณฑ์ในการให้คะแนน ที่ไม่เป็นมาตรฐานและไม่เป็นไป ตามแนวทางเดียวกัน	ต่ำ	กำหนดเงื่อนไขหลัก เกณฑ์ วิธีการประเมิน ผลคะแนนในการปฏิบัติ ราชการให้มีความ ชัดเจนและเป็นไปตาม มาตรฐานเดียวกัน	จัดทำคู่มือแนวทาง และหลักเกณฑ์การ ประเมินผลการปฏิบัติ ราชการของผู้ปฏิบัติ งานในหน่วยงานให้ สอดคล้องกับผล สัมฤทธิ์ของงาน	มี.ค. ๖๙ - เม.ย. ๖๙	ไม่ใช่ งบประมาณ	สำนักปลัด
๔	การทบทวนและตรวจสอบ ผลการประเมิน	การปรับเปลี่ยนผลการประเมินโดย ไม่มีเหตุผลสมควร	ต่ำ	กำหนดแนวทางในการ ดำเนินการหลังจากมีการ ประเมินผลการปฏิบัติ ราชการให้เกิดความ โปร่งใสและเป็นธรรม	ผู้ประเมินผลการปฏิบัติ ราชการเปิดโอกาสให้ ผู้ปฏิบัติงานเข้าพบเพื่อ สอบถามหากมีข้อ สงสัยเกี่ยวกับผลการ ประเมินเป็นรายบุคคล	เม.ย. ๖๙	ไม่ใช่ งบประมาณ	สำนักปลัด
๕	การแจ้งผลและการอุทธรณ์	การไม่แจ้งผลการประเมินอย่าง โปร่งใสหรือการไม่รับเรื่องอุทธรณ์	ต่ำ	๑. แจ้งผลการประเมิน ให้ผู้ถูกประเมินทราบ ภายในกำหนด ๒. เปิดช่องทางการ อุทธรณ์ที่ชัดเจน ๓. ดำเนินการพิจารณา อุทธรณ์ตามระเบียบ	๑. แจ้งผลภายใน ๑๕ วัน หลังเสร็จสิ้นการ ประเมิน ๒. จัดทำช่องทาง อุทธรณ์ผ่านระบบ ออนไลน์และกระดาษ ๓. แต่งตั้งคณะกรรมการ พิจารณาอุทธรณ์	เม.ย. ๖๙	ไม่ใช่ งบประมาณ	สำนักปลัด

แบบฟอร์มการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ๕ ขั้นตอนตามคู่มือฯ ของสำนักงาน ป.ป.ท.

ขั้นตอนที่ ๑.....การคัดเลือกกระบวนการ หรือโครงการ...../ ขั้นตอนที่ ๒.....การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต.....

ชื่อหน่วยงานกองช่าง องค์การบริหารส่วนตำบลเขาสมอคอน.....

ประเภทความเสี่ยงด้านที่ ๓ ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ.....

ชื่อกระบวนการ.....โครงการจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์

ลำดับที่	ขั้นตอนการดำเนินการ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต (Fraud Risk)
๑	การขออนุมัติ TOR และราคากลาง	การกำหนด TOR โดยการ Lock Spec เพื่อเอื้อประโยชน์กับพ่อค้าที่เสนอผลประโยชน์แก่ตนอย่างเต็มที่เพื่อเรียกรับผลประโยชน์เงินทอง
๒	การพิจารณาผลผู้ชนะการเสนอราคาและรายงานผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้าง	ผู้รับจ้างใช้ประโยชน์จากการมีความสัมพันธ์ส่วนตัวกับคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง เช่น มีการเสนอผลประโยชน์ต่างตอบแทนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เป็นผู้ชนะการเสนอราคา
๓	การบริหารสัญญา	คณะกรรมการตรวจรับได้รับผลประโยชน์ต่างตอบแทนเพื่อให้ตรวจรับงานที่ไม่ตรงตามสัญญาหรือมีการเรียกรับสินบน

ขั้นตอนที่ ๓ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงทุจริต

๑. เกณฑ์โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)

ระดับ	โอกาสจะเกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	โอกาสเกิดขึ้นเป็นประจำ
๔	สูง	มีโอกาสเกิดขึ้นบ่อยครั้ง
๓	ปานกลาง	มีโอกาสเกิดขึ้นบางครั้ง
๒	น้อย	มีโอกาสเกิดขึ้นน้อยครั้ง
๑	น้อยมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นยาก

๒. เกณฑ์ผลกระทบ (Impact)

ระดับ	ผลกระทบ	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)
๕	สูงมาก	ผลกระทบทางการเงิน : กระทบต่องบประมาณและความเชื่อมั่นของสังคมระดับสูงมาก (มากกว่า ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป) ผลกระทบที่ไม่ใช่ทางการเงิน : เกิดความเสียหายต่อรัฐ เจ้าหน้าที่ที่ถูกกลโกงขโมยความผิดเข้าสู่กระบวนการทางยุติธรรมหรือเกิดการฟ้องร้องต่อศาลด้านการทุจริตหรือหน่วยงานกำกับดูแลองค์กรตรวจสอบทำการตรวจสอบความเสียหายที่เกิดขึ้น
๔	สูง	ผลกระทบทางการเงิน : กระทบต่องบประมาณและความเชื่อมั่นของสังคมระดับสูง (ตั้งแต่ ๑,๐๐๐,๐๐๐ - ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท) ผลกระทบที่ไม่ใช่ทางการเงิน : ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบเรื่องความโปร่งใส สื่อมวลชน สื่อสังคมออนไลน์ลงข่าวอย่างต่อเนื่องและสังคมให้ความสนใจหรือร้องเรียนต่อสื่อมวลชนและมีการออกข่าว
๓	ปานกลาง	ผลกระทบทางการเงิน : กระทบต่องบประมาณและความเชื่อมั่นของสังคมระดับปานกลาง (ตั้งแต่ ๕๐๐,๐๐๐ - ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท) ผลกระทบที่ไม่ใช่ทางการเงิน : หน่วยตรวจสอบของหน่วยงาน หรือหน่วยตรวจสอบจากภายนอกเข้าตรวจสอบข้อเท็จจริง หรือมีการส่งหนังสือร้องเรียนและตั้งคำถามต่อการทำงาน โดยไม่ได้รับคำตอบที่ชัดเจน
๒	ต่ำ	ผลกระทบทางการเงิน : กระทบต่องบประมาณและความเชื่อมั่นของสังคมระดับต่ำ (ตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐ - ๕๐๐,๐๐๐ บาท) ผลกระทบที่ไม่ใช่ทางการเงิน : ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนภายในหน่วยงานมีคนร้องเรียน แจ้งเบาะแสหรือเริ่มมีความกังวลและสอบถามข้อมูล
๑	ต่ำมาก	ผลกระทบทางการเงิน : กระทบต่องบประมาณและความเชื่อมั่นของสังคมระดับต่ำมาก (ต่ำกว่า ๑๐๐,๐๐๐ บาท) ผลกระทบที่ไม่ใช่ทางการเงิน : แทบจะไม่มี

๓. เกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)					
โอกาสที่จะเกิด (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
๔	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
๓	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
๒	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง
๑	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง

หมายเหตุ : ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต = โอกาสที่จะเกิด x ผลกระทบ

ระดับความเสี่ยง (Risk Matrix) พิจารณาตามเกณฑ์ในการจัดการความเสี่ยง สามารถกำหนดได้หลายระดับและตามแต่ช่วงคะแนนที่กำหนดตามตัวอย่าง กำหนดที่ ๕ ระดับ ดังนี้

ลำดับความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน	เขตสี (ZONE)
๑	ความเสี่ยงระดับสูงมาก (Extreme Risk : E)	๒๐ - ๒๕ คะแนน	แดง
๒	ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk : H)	๑๐ - ๑๖ คะแนน	ส้ม
๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)	๔ - ๙ คะแนน	เหลือง
๔	ความเสี่ยงระดับต่ำ (Low Risk : L)	๒ - ๓ คะแนน	เขียว
๕	ความเสี่ยงต่ำมาก (Least Risk : L)	๑ คะแนน	ฟ้า

๔) ช่วงคะแนนระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ลำดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
๑	ความเสี่ยงระดับสูงมาก (Extreme Risk : E)	๑๕ – ๒๕ คะแนน
๒	ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk : H)	๙ – ๑๔ คะแนน
๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)	๕ – ๘ คะแนน
๔	ความเสี่ยงระดับต่ำ (Low Risk : L)	๑ – ๔ คะแนน

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ลำดับ ที่	ขั้นตอนการดำเนินโครงการ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต (Fraud Risk)	คะแนนความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)			
			โอกาสเกิดการ ทุจริต (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)	คะแนนความเสี่ยง การทุจริต (Risk Score) (L x I)	ระดับ ความเสี่ยง
๑	การขออนุมัติ TOR และราคากลาง	การกำหนด TOR โดยการ Lock Spec เพื่อเอื้อประโยชน์กับพ่อค้าที่เสนอผลประโยชน์แก่ตนเองอย่างเต็มที่ เพื่อเรียกรับผลประโยชน์เงินทอง	๒	๖	๑๒	สูง
๒	การพิจารณาผลผู้ชนะการเสนอราคาและรายงานผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้าง	ผู้รับจ้างใช้ประโยชน์จากการมีความสัมพันธ์ส่วนตัวกับคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง เช่น มีการเสนอผลประโยชน์ต่างตอบแทนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เป็นผู้ชนะการเสนอราคา	๑	๕	๕	ปานกลาง
๓	การบริหารสัญญา	คณะกรรมการตรวจรับได้รับผลประโยชน์ตอบแทนเพื่อให้ตรวจรับงานที่ไม่ตรงตามสัญญาหรือมีการเรียกรับสินบน	๒	๕	๑๐	สูง

ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

ชื่อกระบวนการงาน/โครงการที่ ๓โครงการจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์.....								
ลำดับที่	ขั้นตอนการดำเนินการ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมหรือป้องกันความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
๑	การขออนุมัติ TOR และราคากลาง	การกำหนด TOR โดยการ Lock Spec เพื่อเอื้อประโยชน์กับพ่อค้าที่เสนอผลประโยชน์แก่ตนอย่างเต็มที่เพื่อเรียกรับผลประโยชน์เงินทอน	สูง	๑. มีการกำหนดแนวทางในการจัดทำ TOR ซึ่งสอดคล้อง ตามระเบียบของกรมบัญชีกลาง ๒. จัดทำประกาศนโยบาย เพื่อแสดงเจตนากรณีในการไม่รับของขวัญและของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy)	๑. จัดทำรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะ (TOR/Spec) และราคากลางให้เป็นไปตามมาตรฐานราชการ โปร่งใสและตรวจสอบได้ ๒. แต่งตั้งคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้างและคณะกรรมการตรวจรับพัสดุที่ไม่มีส่วนได้เสียกับผู้เสนอราคา	ต.ค. ๖๘ - ก.ย.๖๙	๓๐๐,๐๐๐ (งบประมาณในการจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙)	กองช่าง

ลำดับ ที่	ขั้นตอนการดำเนินการ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับ ความ เสี่ยง	มาตรการควบคุมหรือ ป้องกันความเสี่ยงการ ทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา	งบประมาณ	ผู้รับ ผิดชอบ
๒	การพิจารณาผลผู้ชนะการ เสนอราคาและรายงานผล การพิจารณาการจัดซื้อ จัดจ้าง	ผู้รับจ้างใช้ประโยชน์จากการมี ความสัมพันธ์ส่วนตัวกับคณะกรรมการ การจัดซื้อจัดจ้าง เช่น มีการเสนอ ผลประโยชน์ต่างตอบแทนในรูปแบบ ต่าง ๆ เพื่อให้เป็นผู้ชนะการ เสนอราคา	ปาน กลาง	๑. มีการกำหนดแนว ทางให้คณะกรรมการ พิจารณาผลการจัดซื้อ จัดจ้างจัดการประชุม ร่วมกันกับคณะกรรมการ การจัดทำ TOR เพื่อ การพิจารณาทำความเข้าใจ เข้าใจในพัสดุที่จัดซื้อจัด จ้างและเพื่อผลการ พิจารณาจัดซื้อจัดจ้าง ให้เป็นไปตาม TOR และถูกต้องตามหลัก เกณฑ์ของกฎหมาย ๒. จัดทำประกาศ นโยบายเพื่อแสดง เจตนากรณีในการไม่รับ ของขวัญและของกำนัล ทุกชนิดจากการปฏิบัติ หน้าที่ (No Gift Policy)	คณะกรรมการ พิจารณาผลการจัดซื้อ จัดจ้าง ดำเนินการ ประชุมร่วมกันกับ คณะกรรมการจัดทำ TOR เพื่อพิจารณาทำ ความเข้าใจการ พิจารณาผลการจัดซื้อ จัดจ้าง ให้เป็นไปตาม TOR และถูกต้องตาม หลักเกณฑ์ของ กฎหมาย	ต.ค. ๖๘ - ก.ย. ๖๙	๓๐๐,๐๐๐ (งบประมาณ ในการจัดซื้อ วัสดุ ครุภัณฑ์ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙)	กองช่าง

ลำดับ ที่	ขั้นตอนการดำเนินการ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับ ความ เสี่ยง	มาตรการควบคุมหรือ ป้องกันความเสี่ยงการ ทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา	งบประมาณ	ผู้รับ ผิดชอบ
๓	การบริหารสัญญา	คณะกรรมการตรวจรับได้รับผล ประโยชน์ตอบแทน เพื่อให้ตรวจรับ งานที่ไม่ตรงตามสัญญาหรือมีการ เรียกรับสินบน	สูง	๑. มีการออกใบตรวจรับ พัสดุเมื่อมีการส่งมอบ งานตามงวดที่กำหนด ให้เป็นไปตามที่กฎหมาย กำหนด ๒. มีมาตรการการตรวจ รับงานโดยเปิดเผยโปร่ง ใสตรวจสอบได้ ๓. มีมาตรการมาตรการ เผยแพร่ข้อมูลต่อ สาธารณะ เพื่อให้ ประชาชนสามารถตรวจ สอบดูได้ให้เกิด ความ โปร่งใสในการดำเนินงาน ของหน่วยงาน ๔. จัดทำประกาศ นโยบายเพื่อแสดง เจตนากรณีในการไม่รับ ของขวัญและของกำนัล ทุกชนิดจากการปฏิบัติ หน้าที่ (No Gift Policy)	๑. คณะกรรมการ ตรวจรับพัสดุ ดำเนิน การออกใบตรวจรับ พัสดุ เมื่อมีการส่งมอบ งานตามงวดที่กำหนด และตรวจรับพัสดุให้ สอดคล้องกับรายการ ส่งมอบงานตาม TOR ๒. ประชาสัมพันธ์ ให้กับทุกส่วนงานที่ เกี่ยวข้องหรือผู้สนใจ ได้รับทราบเกี่ยวกับ การดำเนินการจัดซื้อ จัดจ้าง และเชิญชวน เข้าร่วมสังเกตการณ์ และเปิดโอกาสให้มีการ ซักถามเพื่อ ความ โปร่งใส ตรวจสอบได้	ต.ค. ๖๘ - ก.ย. ๖๙	๓๐๐,๐๐๐ (งบประมาณ ในการจัดซื้อ วัสดุ ครุภัณฑ์ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙)	กองช่าง

